

# Učiteljski Tovariš.

~~~~~  
List za šolo in dom.

---

Izhaja 1. in 15. dne vsakoga meseca, in velja za celo leto 2 gold. 50 kr.  
za pol leta 1 gold. 30 kr.

---

Tečaj IX. V Ljubljani 15. avgusta 1869.

List 16.

---

## Poduk c. k. deželnim šolskim oglednikom.

§. 1. Deželni šolski ogledniki imajo do dobrega poznati vse javne in zasebne učilnice, ktere so izročene njihovemu ogledništvu.

Z vso pazljivostjo imajo čuvati nad tem, da se šola ne rabi v politiško, narodno ali vero-zakonsko rogoviljenje.

Gledé na njih vstrično stopnjo pričakuje se, da bodo v vzajemnem porazumljenji prizadevali si, svoje dolžnosti spolnovati.

§. 2. Vsak deželni šolski oglednik je zavezan, da ne izdeluje le tistih opravičnih pisem, ktera se tičejo didaktike in metodike, ampak tudi taka, ktera zadevajo vpravo in gospodarstvo, ako to zahteva pervosednik c. k. deželnega šolskega vrada (deželnega šolskega sveta).

§. 3. Vsak šolski oglednik ima pravico, da pove deželnemu šolskemu vradu svoje opombe in opazke o šolstvu, ktere koli si bodi, in da po tem tudi nasvetuje.

Vloge take verste se vpisujejo (protokolirajo) in po opravičnem redu reševajo.

§. 4. Ker se večji in imenitnejši del opravil pri deželnem šolskem vradu v sejah obravnava, imajo ogledniki zmirom pregled, kaj in kako se ravna. Opravična pisma njihovega delokroga, ktera so se rešila brez njihovega sodelanja, predlagajo se jim pozneje, da jih pregledajo.

§. 5. Deželni šolski oglednik ima nazoč biti, kedar se po komisijah take šolske reči obravnavajo, pri kterih ima posredovati vradnik deželnega šolskega sveta in pri kterih pri-

dejo v dogovor didaktično-pedagogične reči njegovega delokroga, in če je oglednik v to pooblaščen, ima tudi voditi obravnavo.

§. 6. Deželni šolski ogledniki imajo ob odločenem času potovati po deželi, in se sami na lastne oči prepričati, kake so njim izročene šole.

§. 7. Kedar imajo deželni ogledniki iti na potovanje, naj naznanijo pervosedniku deželnega šolskega vrada, kedaj in kam mislijo iti, in koliko časa utegnejo izostati, da on to odobri in ukaže, ako bi bilo treba na mestu kaj vpeljati ali vravnati.

§. 8. Vsaj v 14 dneh, ko je potovanje dokončal, mora deželni šolski oglednik obširno poročevati deželnemu šolskemu vradu.

V tem sporočilu naj tudi oglednik pove deželnemu šolskemu vradu, kaj da je ustmeno naročil.

§. 9. Za odškodovanje potnih stroškov v svojem vradnem krogu, naj je že ta v eni ali v več deželah, dobivajo deželni šolski ogledniki na dan 4 gold. 20 kr. a. v., in tam, kjer se ne morejo voziti ne po parnih ladijah, ne po železnici, dobivajo poštni ježni denar njihove stopnje brez stranskih zneskov.

§. 10. Oglednik ljudskih šol ima svoje potovanje tako vravnati, da bo naj skrajnejši čas v treh letih obhoda vse šole svojega vradnega okraja.

§. 11. V vsakem okraju naj na tanko ogleduje posamesne ljudske šole vsake verste in zavode, kateri so z njimi sklenjeni, naj posluša pri podučevanju, naj pogleda, kako učitelji pismeno vradujejo, kar spada k njihovi službi, naj se ozira na pritožbe, naznanila in voščila učnikov in teh, ki nad šolo v prvi versti čujejo, in naj jim daje potrebnih svetov.

Napake, ktere zadevajo didaktično-pedagogične reči, naj precej tam na mestu odpravlja ustmeno podučevajé, v posebno važnih ali nujnih primerljajih naj nareja vradne zapisnike, ktere predlaga deželni vladi; vendar pa nima oblasti, da bi dajal pismene ukaze.

Nadalje naj obširno govori s pervomestnikom krajnega in okrajnega šolskega vrada, posebno pa z okrajnimi šolskimi ogledniki, da se doseže enoliko ravnanje.

§. 12. Učilniške šole in k njim spadajoče šole za vajo naj ogleda ljudski šolski oglednik naj manj dvakrat na leto.

Ta čas naj obiše vsak razred učilniške in tudi vadbine šole pa tudi vsacega učenika pri njegovem podučevanju, naj sprašuje, kakor za dobro spozna, gojence in učence, vendar tako, da učenika ne pripravi v zadrego.

Deželni šolski oglednik naj na tanko pozna šolske bukve in druge učilne pripomočke, in naj pozve, kakova je šolska disciplina, naj pogleda vradna pisma ravnateljeva, vzlasti pa konferencijske protokole učiteljskega osebja. Po vsakem ogledovanju naj ima konferencijo z učeniki, naj takrat naznani, kaj je opazil in naj daje potrebne ustmene ukaze.

Ako deželna šolska gosposka zahteva, je zavezan, da vodi šolska spraševanja, ktera imajo biti po učilniških šolah, da se dobi pričalo zrelosti.

§. 13. Ljudski šolski oglednik naj tudi skerbi, da se sklicujejo učitelji v okrajne in deželne konferencije; deželne konferencije naj sam osebno vodi.

O tem, kako naj se vravnuje in izpeljuje nadaljevalni poduk za učitelje, naj vsako leto potrebno poroča deželnemu šolskemu vradu.

## Čertice o cerkvenem petju.

(Iz „Danice“.)

Kdo je bil prvi, ki je skladal pesmi in speve, ne vé se; da je pa npravni človek svoje npravne čuti naznanjal s pevskim glasom, posnemamo po otrocih in taki mladosti, ki ni bila učena na glasbo ali je tudi še slišala ni. Stvarnik je tedaj tudi v tem dal človeku predstvo pred drugimi stvarmi.

Kakor naravno je, da so bile v začetku daritve spomin serčne hvaležnosti do Stvarnika; tako naravno je tudi, da so narodi svojo radost pri daritvah sklepali s petjem; kakošna je bila ta glasba pri raznih narodih — kdo bode skazoval? O času Davida in Salomona imeli so že vravnano petje in godbo, to kaže psalm 149. in 150., ker tukaj David sam opominja, da naj Boga hvalijo s petjem in godbo. Bere se, da je imel David blizo 4000 pevcev, in Salomon je najel za novi tempel mnogoverstnih godcev, da so povzdigovali slovesnost pri službah Božjih.